

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sdružená uměnovědná studia

2014/2015

Šárka Urešová (učo: 428137)

US_42 Úvod do uměnovědných studií

Heslo: Subkultura

Téma: Norský black metal jako satanistické hnutí či projev revolty
proti konzumní společnosti?

Subkultura je podle T.W. Adorna kultura uvnitř či vně kultury zprostředkované školou, společenskými organizacemi nebo kulturním průmyslem. Vytváří své vlastní estetické formy a módu. Patří do ní vlastní životní styly, způsob mluvy, hodnotová měřítká. Je založená na svých vlastních tradicích. Představuje kulturu většinou mládeže, outsiderů, vzniká jako protest proti existující kultuře a společnosti nebo se snaží předjímat humánnější společenství. Do subkultur lze zařadit skupiny stejného sociálního statusu (bohémové, hipsteři, studenti), příslušníky náboženských skupin, lze rozlišovat i podle pohlaví (feministická skupina) či podle vyznávaného hudebního stylu (hip-hopové, metalisti, rockeři), apod.¹ Zejména v průběhu 90. let 20. století se v České republice objevily všechny subkultury běžné v zahraničí. Nejvíce subkultur ovšem vzniklo již po druhé světové válce, a to hlavně v USA a Anglii (např. skinheads, sprejeři, hardcore, fotbaloví chuligáni). Především dospívající se snaží najít své „já“ v subkulturách, což má pozitivní (vznik hudebních kapel, navozování nových přátelství) i negativní (šikana, trestná činnost, drogy) následky.²

Norský black metal jako satanistické hnutí či projev revolty proti konzumní společnosti?

Subkultura metalistů vznikla v 70. letech 20. století, po vydání debutového alba britské skupiny Black Sabbath, která jako první vnesla do rockové hudby vše, co dnes nazýváme metalem. Tedy hluboký zvuk basové kytary, temné a smutné texty, hrátky s černou magií a stylizací do satanových dětí. Od té doby získala metalová hudba mnoho podob a odnoží. Mezi jednotlivými žánry můžeme najít např. folk metal, který kombinuje tvrdou muziku s lidovými písněmi a texty, symfonický metal, jenž si

¹ HENCKMANN, LOTTER. 1995. *Estetický slovník*. str. 172.

² SMOLÍK 2010. *Subkultury mládeže*. str. 17-18.

pohrává s různými orchestrálními nástroji a sbory, či glam metal, u kterého se muzikanti zaměřují hlavně na image a zpívají o sexu, ženách, drogách a alkoholu. Nyní metalovou hudbu poslouchají masy a nemusí se jednat pouze o zaryté fanoušky, jelikož se v průběhu let stala více rozmanitou a přístupnější širšímu publiku. Ovšem původní smysl byl šokovat společnost a zaujmout publikum skrývající v sobě stejnou naštvanost, smutek a hluboké emoce, o jakých hrála kapela. Takový zájem si vytvořila extrémní metalová subkultura, tzv. black metalisté, jejímž kořenům, image, tématům i cílům se tato práce bude nadále věnovat.

Historie black metalu se začala psát na konci 80. let a na začátku let devadesátých v Norsku. Kapely jako Venom, Darkthrone, Burzum a Mayhem se bouřili proti pochybným hodnotám konzumní společnosti. A dělali to svým vlastním způsobem. Vytvořili specifickou odnož metalu, která se vyznačuje zběsilým tempem bicích, ječivými vokály, zkresleným zvukem kytar a temnými texty o smrti, utrpení, pekle a jeho vládci. To, co odlišovalo tuto hudbu od jiné, byla rebelie proti tradiční struktuře písní. Stěží by se dala považovat za mainstreamovou, a zřejmě ani všichni příznivci tvrdší muziky v ní nespatovali nic, čemu by věnovali pozornost. Byla určena jen pro ty mladé lidi, kteří v konzumní společnosti dospělých nespatovali nic dobrého, ale pouze čisté zlo. Členům norských black metalových kapel šlo o syrovou, extrémní hudbu, kterou by poslouchali jen stejně smýšlející lidé - tedy ti, co opovrhovali komercí, trendy, zaslepenou společností, materiálními hodnotami a křesťanstvím, které Norsku v 10. století vzalo jeho individualitu a historii. Vytvořila se tedy komunita black metalových skupin a jejich většinou až extrémně oddaných fanoušků, oděných do černé barvy a kovových cvoků, s černě a bíle namalovaným obličejem.

V black metalu hraje velkou roli vzepření se tradičním hodnotám, tedy i křesťanství. Norské vikinské náboženství zahrnovalo boha Ódina, Thora, Lokiho či

bohyni Freyu a další bohy a bytosti, například obry. V 10. století byly severské státy, mezi nimi i Norsko, christianizovány. Na místě pohanských posvátných míst byly vystavěny kostely. Krásy určitých kultur byly v té době kontaminovány nepříliš pěknými aspekty kultur jiných. A to se děje dosud, jen ne již prostřednictvím náboženství. Všude kolem sebe vidíme pobočky McDonalds, Starbucks a další světové značky, které jsou všude na světě a nedávají prostor kultuře národa. Členové norských black metalových kapel tedy začali pálit křesťanské dřevěné kostely, což považovali za dobývání jejich původní země. Tisk tuto situaci převrátil a v norských novinách se psalo jen to, že zemi zachvátilo nové satanistické hnutí. A toto mínění je společnosti známé dosud a nikdy se to zřejmě nezmění. Díky této misinterpretaci vzniklo naprosto nové a odlišné hnutí. Norské kapely sice o satanismu hráli a stylizovali se do něj, ale jednalo se jen o metaforu zla. Mladí lidé se ovšem kultu satanismu chytli jako rebelství proti dospělým a normálním lidem. Hlavní tvář pravého norského black metalu, baskytarista Mayhem Varg Vikernes, v dokumentu *Until the Light Takes Us* z roku 2008, říká:

„Patnáctileté opičky pálily kostely, sprejovaly na ně satanistické symboly, protože si mysleli, že o tom to všechno je. Tohle všechno z toho vzešlo, jenom díky zájmu médií. Celá ta komunita a naše úzce zaměřené, ale velmi precizní a vyhraněné názory, se staly obrovskou módou, kterou kdekdo napodoboval.“

Další fáze black metalu je tedy bohužel taková, že satanismus v ní hraje podstatnou roli a na původní smysl se zapomnělo. Pozdější kapely, jako Immortal, Dimmu Borgir či Gorgoroth, se starají, vně hudby, hlavně o temnou image a satanistické texty. Stejně tak i jejich fanoušci.

Historie norského black metalu je velmi dlouhá a kontroverzní. Nikdo nemůže akceptovat ničení kulturních památek, vraždy a další zavrženíhodné praktiky, které se děly. Tato práce se o těchto aspektech příliš nezmiňuje, protože se zaměřuje hlavně na

objasnění původního smyslu tohoto extrémního kultu a vyloučení toho, že by zakladatelům této hudby šlo primárně o satanismus.

BIBLIOGRAFIE:

ČÍŽEK, Michal. *Stručná historie black metalu*. In: rock.cz [online]. 2010. [cit. 2015-01-03]. Dostupný z: <http://www.rock.cz/clanek/2061-strucna-historie-black-metalu>

HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1995. ISBN 25-025-95.

LÉKO, István. *S norskou exportní pýchou, black metalem, je trochu potíž*. In: ceskapozice.lidovky.cz [online]. 2011 [cit. 2015-01-03]. Dostupný z: http://ceskapozice.lidovky.cz/s-norskou-exportni-pychou-black-metalem-je-trochu-potiz-p2y-/tema.aspx?c=A110730_155214_pozice_31127

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.

Until the Light Takes Us [dokumentární film]. Režie Aaron AITES a Audrey EWELL. USA, 2008.